

MAK2030 maikuus toimunud huvirühmade arutelude koondtulemused

Roheline – kokkulepe ühises arutelus

Sinine – kokkulepe rühmaarutelus (ühiselt arutamata)

Punane – erimeelsus ühises arutelus

Oranž –erimeelsus rühmarutelus (ühiselt arutamata)

1. probleemrühm

Metsanduse suunamine ja kaasärääkimine: ühiskonna arengust tulenevalt on tarvis teha metsanduse suunamisega seotud institutsionaalseid muudatusi. Elanikud hindavad metsandusteemadel kaasärääkimisvõimalust väheseks.

- Keskkonnajärelevalve toimub ka läbi sertifitseerimise.
- Keskkonnajärelevalve tugevdamine läbi kodanikuühiskonna harimise ja kaasamise keskkonnajärelevalve osas.
- Keskkonnajärelevalve tugevdamine läbi riikliku tehnoloogilise võimekuse suurendamise. Keskkonnainspektsioon peaks ise tegema põhjaliku analüüsi, kuidas oma tegevust muuta efektiivsemaks.
- Keskkonnajärelevalve parandamise lahendus on seiresüsteemi arendamine, kaardistamine ja kasutajamugavuse suurendamine.
- Arendada metsanduse naabrivalvet.
- Kogukonna kaasamiseks metsa majandamise kavandamisse peab metsateatist nõudvate tööde info olema paremini kättesaadav ja arusaadav. Luuakse metsateatiste registreerimisest teavitussüsteem.
- Erinevaid majandussektoreid oluliselt mõjutavad metsandusotsused võetakse vastu vähemalt Vabariigi Valitsuse tasandil.
- Kogukonda kaasatakse metsa majandamise planeerimisprotsessi läbi planeeringute (planeerimisseaduse ja metsaseaduse alusel) koostamise.
- **Metsade kaitset ja majandamist võib korraldada üks ministeerium, tingimustel, et kõik teised ministeeriumid on kaasatud metsandusprotsessidesse, huvide vahel on tasakaal ning maaelu käsitletakse tervikuna. /Erimeelsus, peaks ikkagi olema eraldi ministeeriumides/**
- **Raietööde alustamiseks viiteaeg, - näiteks 10 päeva pärast raieloa saamist (metsateatis), antakse inimestele teada tööde teostamisest.**
- Digitaalsed lahendused on tõhus eeldus heale järelevalvele. (kaugseire)
- Ühiskondlik teadlikkus peab olema kõrgem.
- Ametnike juurdekasvu ei soovi ja ei näe ka erilist vajadust.
- RMK arengukava koostamine. Reformida RMK nõukogu, et oleks esindatud erinevad eksperdid.
- Suurendada RMK rolli innovatsiooni arenguks erinevates valdkondades.
- RMK peaks hoidma mitmeid rolle koos, aga protsessid peaksid olema rohkem läbipaistvad. RMK peaks ka ise omama seda rolli, et suurendada enda läbipaistvust ja kajastama enda tööd ja ka suhtlema kohalikkude kogukondadega.
- Kaitstavaid metsi ja majandatavaid metsi tuleb käsitleda eraldi.
- Ettevõtlusega seotud tegevuste osas oleks vajalik kokkulepete sõlmimine omanikuga (turismiteenus, korilus mitte omatarbeks jne). Metsaomanikul on õigus seada piiranguid, aga mitte sattudes vastuollu igamehe õigusega.
- Keskkonnaministeeriumi suhtekorralduse esimeseks printsiibiks peab tõese keskkonnainfo esitamine, vastavalt Aarhuse konventsiooni põhimõtetele.

- Keskkonnajärelevalve rolli mingites valdkondades (täpsustamata) peaksid võtma kogukonnad enda peale.
- Keskkonnaameti, keskkonnainspektsiooni ja keskkonnaagentuuri liitmine ei ole lahendus, kuna ametnikud, kes ei teinud varem koostööd, ei hakka ka siis seda tegema
- Kui tehakse loodusturismi, siis selle eesmärk on näidata kogu protsessi sh metsa majandamist majandusmetsades
- Metsade kaitset ja majandamist korraldatakse kas ühes/või siis mitmes eri ministeeriumis.
- Kaitsealadele panna ülempiir/või mitte panna.
- Välja töötada/või mitte töötada süsteem, mis võimaldab kogukondadel otseste ja kaudsete kulude hüvitamise sh metsamaa äraostmise teel huvitatud isiku poolt korral mõjutada majandusotsuseid riigimetsas.
- Majanduslik argument ei tohi olla riigimetsade majandamisel olla tähtsam. /Erimeelsus: see ole selge/
- Erinevate metsa majandamise piirangute seadmise juures peab olema info, milline on majanduslik mõju. /Erimeelsus: Näiteks poropooriku välja suuremise kahju Eesti majandusele peab ka olema välja toodud, aga seda on väga raske hinnata/
- Pakenditööstuses tuleks kilele kaaluda teisi alternatiive kui tselluloos (nt puulehtedesse pakendamine). /Erimeelsus: Tselluloosi on vaja alternatiivina kasutada./

2. probleemrühm

Loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism: metsanduse suunamiseks kasutatavate finantsmajanduslike meetmete (toetused, hüvitised, maksud jms) praegune maht, struktuur ja rakendamise põhimõtted ei toeta piisavalt jätkusuutliku metsmajanduse eesmärkide saavutamist

- Kommertstegevus võib metsas toimuda vaid eelneva kokkuleppe alusel kolmanda isiku ja maaomaniku vahel.
- Jätkata ökosüsteemiteenuste kaardistamise ja rahalise hindamise ning hinnastamise mudelite välja töötamisega arengukava perioodi jooksul, teema teadvustamine ühiskonnas. Sh töötada välja ja juurutada erarahastusel toimiv kompensatsioonimehhanism.
- Riik innustab metsaomanikke head metsamajandamise tava järgima
- Loodushoidliku metsamajandamise suunamiseks uuendamise (sh uuenduse hooldamise) toetuse sisseviimine lageraiele alternatiivsetele raiete aladele. RaM kommentaar: uue toetusmeetme sisseviimiseks on vaja teada ka seda, kas riigil on olemas vajalik rahastus.
- Ühiskonna teadlikkuse suurendamine püsimeetsana majandamise võimalustest.
- Uue arengukava raames tuleks metsanduslik maksu- ja toetussüsteem üle vaadata tervikliku paketina. Maksu- ja toetussüsteem peab toetama säästlikku metsa majandamist.
- Riigimetsas katsetatakse innovatiivseid loodushoidlikke metsamajanduse võtteid.
- Avalikes huvides seatud piirangud tuleks kompenseerida: tagasiulatuvalt alates piirangu kehtestamisest/kompensatsioonisumma ja -aja osas peab riik lähtuma oma võimekusest/ilma kompensatsioonita ei saa piiranguid seada/talumiskohustus ei ole piirang, mida kompenseeritakse. /Erimeelsus alternatiivides./
- Riik innustab metsaomanikke head metsamajandamise tava järgima (sh näiteks oma metsade sertifitseerimine, püsimeetsandus jm). /Erimeelsus näidete osas./

- Alles jätta toetus metsa uuendamiseks, sealhulgas noore metsa ja hoolduse toetused. /Erimeelsus: väikemetsa omanikele./
- Õigusaktide, millega kehtestatakse omandile piiranguid, kohustuslik lisa peab olema majandusliku mõju hindamine omanikule. /Erimeelsus õigusaktide kohustusliku lisa väljajätmise osas./
- Kaitstavatele metsadele seada pindalaline piirang. Uue kaitseala loomisel, selle pindala võrra olemasolevat kaitseala vähendada.
- Eramaade riigile omandamise protsessi kiirendamine vastavalt riigi võimalustele.
- Eraalgatuslikud fondid soetavad kaitsealuseid maid.
- Üle vaadata mida kompenseeritakse, rohkem diferentseerida ja hinnata ajas toimuvaid muutusi.
- Piirangud peavad olema funktsionaalsed, koheselt ja mõistlikul kujul hüvitatud.
- Tuleb lubada looduskaitsealuste maade vahetamine
- Riik võimaldab looduskaitsealuste maade tagasiostu ja selle eest saadud kompensatsiooni mitte maksustada juhul, kui selle summa eest ostetakse metsamaad
- Analüüsida ja vajadusel muuta olemasolevate metsandustoetuste ja kompensatsioonimehhanismide süsteemi toimimist ning vajadusel seda muuta
- Analüüsida olemasoleva piirangute kompenseerimise süsteemi toimimist ning vajadusel seda muuta.
- Tuleb hinnata Eesti metsa ökosüsteemiteenuste pakkumist tervikuna (sh õhk ja vesi) pikemas perspektiivis, näiteks 20 aasta perspektiivis.
- Erimeelsus kaitstavate metsade ülempiiri seadmise osas (ei peaks ülempiiri seadma).
- Riik peab tegelema sellega, et ka need liigid, kelle seisundi ja kaitsmise vajaduse osas pole piisavalt infot, saaks kaitse alla võetud.
- Kaaluda looduskaitsealuste piirangute kehtestamisel rahaliste vahendite olemasolu riigieelarves.
- Piirangud tuleb vastavusse viia kaitstava liigi olukorraga hetkel. Selgitada, kas kaitstav objekt (territoorium, elupaik) on veel alles või pole enam ohustatud, vajab teistsugust või enam ei vaja üldse kaitset.
- Lageraie järgne uuendamine peaks igal juhul olema toetatud ja soositud. /Erimeelsus: ei pea olema toetatud/
- Ühiskondliku teadlikkuse suurendamine, kuidas kvaliteet [lül]puitu kasvatada, töödelda ja väärindada. See võimaldab läbi püsimetsana majandamise suunata loodushoidlikku metsade majandamist. /Erimeelsus: ei ole selge kvaliteetpuidu definitsioon/

3. probleemrühm

Metsaomandi struktuur ja kultuur: metsaomandi struktuuris toimunud olulised muutused ei toeta jätkusuutliku metsamajanduse sotsiaalsete ja kultuuriliste eesmärkide saavutamist

- Erametsaomanike teadlikkuse suurendamine läbi erametsanduse tugisüsteemi/nõustamise ja nõustamissüsteemi arendamise, sh kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamise. Tugisüsteemi ülesehituse ja antava nõu fookus peaks olema tasakaalustatud nõustamisel ja erisuguste metsamajandusvõtete kirjeldamisel. Kirjeldatakse senisest rohkem pikaajalise tulu teenimise võimalusi. Arendamine põhineb eelneval analüüsil sh analüüsitakse nõustamistoetuse taotlemise kvantitatiivsete mõõdikute asendamist kvaliteedimõõdikutega.
- Erametsaomanike teadlikkuse suurendamine läbi koolitamise

- Füüsilistest isikutest metsaomanike arvu vähenemise peatamiseks muuta maksusüsteemi, et maa müümine ei oleks tulusam kui metsa majandamine. Maksusüsteemi muutmine tingimusel, et maksumuudatuste mõjuanalüüs näitab, et see on maksuefektiivne lahendus ja sellega ei kaasne riigile ja metsaomanikule põhjendamatut koormust. Maksuseaduse muudatus ei puuduta õigusvastaselt võõrandatud kinnisvara müügi maksustamist. **[Pikas perspektiivis siduda ökoloogilise maksureformi paketiga.]** /nurksulgudes eriarvamus: sisu ebaselge/
- Maaomanike suurem kaasaráäkimise õigus metsamaa kõrvalkasutus osas.
- **Maamüügi tehingute reguleerimine** vajab edasist täpsemat analüüsi, et reguleerida metsakinnistute müügi turgu vältimaks ebaetilisi müügitehinguid.
- Kasutada toetusi erametsanduse suunamiseks (maksmine väikemetsaomanikele, ühismetsandus, metsaühistud). /Erimeelsus sulgudes olevas osas (alternatiivid), sh väikemetsaomaniku mõiste vajab täpsustamist/
- Ühismetsa mõiste sisseviimine metsaseadusesse(nt Soome ühismetsa eeskujul) ja ilma riigi toetuseta.
- Metsauuendamise ja hooldusraiate toetuse määramine ainult füüsilistest isikutest metsaomanikele (nt. omandiga kuni 20 ha).
- Piirinaabri eesostuõigus. /Erimeelsus selles, et annab eelkõige õigusi suurtele firmadele/
- Inimesel peab olema võimalus näha musta nimekirja vahendajatest. /Erimeelsus: ei leia, et see oleks rakendatav. (täpsustus: ettepanek on tehtud ebaetiliste võtete kasutamise kohta) /
- **Metsaomandi edasise killustumise vältimiseks piirinaabrite ostueesõiguse seadmine.** /Erimeelsus: ostueesõigus saaks olla ainult põlistalude arendamiseks või kujundamiseks, mitte üldiselt kõigile naabritele/
- Toetuste maksmine kas eelistatult väikemetsaomanikule või ainult väikemetsaomanikule.

4. probleemrühm

Metsa kui elukeskkonna ja pärandkultuuri vähene teadvustamine

- Metsa majandamise planeerimisel metsa kui elukeskkonnaga kasutada ja arendada kohalikul tasemel planeerimisvõimalusi (üldplaneeringud, sh kõrge avaliku huviga alade käsitlemine planeeringutes). Sealhulgas kõigile osalistele tagada **[võimalikult kogu/riigi poolt valideeritud]** olemasoleva ruumiinfo kättesaadavus.
- Ajalooliste looduslike pühapaikade säilitamine läbi võimalikult kiire inventeerimise koostöös Kultuuriministeeriumiga (looduslike pühapaikade arengukava, kohalike kogukondade kaasamine) ja vajadusel kaitse tagamise (sh kompensatsioon vm toetused). Teadaolevaid ajaloolisi looduslikke pühapaiku ei tohi kahjustada.
- Maaomanikke, metsataksaatoreid jt teavitatakse looduslike pühapaikade ja pärandkultuuri objektide asukohtadest ning koolitatakse, kuidas neid tuvastada.
- Edendada nüüdisarhitektuuris puidu kui keskkonnasõbraliku materjali suuremat kasutust ja taaskasutust pikaajalistes objektides läbi teadlikkuse suurendamise ja innovatsiooni toetamise **ja seda soodustava süsteemi loomise**
- Metsateatist nõudvate tööde info peab olema paremini kättesaadav. Luuakse metsateatiste registreerimisest teavitussüsteem. /lepiti kokku, et 6. mai arutelu tekst tuuakse siia ka/
- Õpetajate koolitamine metsandustemadel ja õppematerjalide uuendamine.
- Lihtsustada haridusasutuste jaoks metsaga seotud hariduslike projektide jaoks raha taotlemist.

- Metsa majandamise planeerimisel metsa kui elukeskkonnaga kasutada ja arendada kohalikul tasemel planeerimisvõimalusi (üldplaneeringud, sh kõrge avaliku huviga alade käsitlemine planeeringutes). Sealhulgas kõigile osalistele tagada [võimalikult kogu/riigi poolt valideeritud] olemasoleva ruumiinfo kättesaadavus. /Nurksulgudes osas erimeelsus, toodud on alternatiivid/
- Pärandkultuuri/kultuuripärandi säilitamiseks tõsta inimeste teadlikkust ning teavitada maaomanikke nende olemasolust. Metsamaal asuvaid pärandkultuuri objekte kaitstakse muinsuskaitse seadusega (ajaloolised looduslikud pühapaigad), kogukondade koostöös võimalusel üldplaneeringute kaudu või omaniku kaitsega.
- Raietööde alustamiseks viiteaeg, - näiteks 10 päeva pärast raieloa saamist (metsateatis), antakse inimestele teada tööde teostamisest. /Selgitus: metsateatist nõudvate tööde info kättesaadavuse punktiga seos/
- Metsa majandamise planeerimisel metsa kui elukeskkonnaga arvestamiseks koostada riigimetsale terviklik ruumiline planeering, et täita majanduslikke, kultuurilisi, ökoloogilisi ja sotsiaalseid eesmärke. RMK analüüsib oma kehtivaid planeeringuid ja viib selle vastavusse säästva metsanduse printsiipidega.
- Metsade prügistamise vähendamiseks:
 - tõsta inimeste teadlikkust (sh üldharidussüsteemis)
 - arendada prügivedamise ja pakendite süsteemi
 - suurendada prügistamine sanktsioone
- Planeerida riigimaadel raieid ruumiliselt, võttes arvesse maastikulist aspekti ja metsa väärtuse tõstmise võimalusi ja arvestades kõrgendatud avaliku huviga alasid. /Eriarvamus: üldprintsibis ei tohi omanikust lähtuvalt metsamajandamise põhimõtted erineda, st eramets ja riigimets peaks majandamisel lähtuma samadest kriteeriumidest./
- Piiranguvööndi metsi majandatakse püsimeetsana. /Eriarvamus: ei ole võimalik nii majandada, puudub ekspert hindamiseks. Enne tuleb panna püsimeetsanduse mõiste defineerida./
- Toetame igati innovatsiooni, kuid selle seos pärandkultuuri ja kultuuripärandi kasutamisega jääb ebaselgeks.

5. probleemrühm

Metsade roll süsinikuringes: metsamajanduse suunamisel tuleb senisest enam arvestada metsade rolliga süsinikuringes, kliimamuutuste leevendamises ning kliimamuutustega kohanemises

- Süsinikuvaru ja – sidumise ning süsinikuringe ja teiste metsa kliimafunktsioonide osas teadmiste suurendamiseks arendada mudeleid metsa biomassi ja süsiniku voogude hindamiseks (sh puittooted ja asendusefekt)
- Süsinikuvaru ja – sidumise ning süsinikuringe ja teiste metsa kliimafunktsioonide osas teadmiste suurendamiseks tõsta akadeemilist suutlikkust.
- Süsinikuvaru ja – sidumise ning süsinikuringe ja teiste metsa kliimafunktsioonide osas teadmiste suurendamiseks uurida süsinikuvaru potentsiaali Eesti erinevates ökosüsteemides ja maakasutustüüpides. [, sh ruumiline optimaalsusarvestus]/nurksulgudes erimeelsus, sisu ebaselge/
- Süsinikuvaru ja – sidumise ning süsinikuringe ja teiste metsa kliimafunktsioonide osas teadmiste suurendamiseks hinnata metsade süsinikuvaru ja sidumisvõimet erinevates metsatüüpides ja vanuseklassides.

- Süsinikuvaru ja – sidumise ning süsinikuringe ja teiste metsa kliimafunktsioonide osas teadmiste suurendamiseks uurida erinevate metsamajandusvõtete mõju süsinikubilansile ja kasvuhoonegaaside emissioonile
- Metsade süsiniku sidumisvõimet ja talletamist suurendatakse (arvestades puidu kasutamist ja asendusefekti) suunates metsade uuenemist.
- Metsade süsiniku sidumisvõimet ja talletamist suurendatakse (arvestades puidu kasutamist ja asendusefekti) uuendades raiesmikke kasvukohale sobilike puuliikidega
- Metsade süsiniku sidumisvõimet ja talletamist suurendatakse (arvestades puidu kasutamist ja asendusefekti) liigutakse metsade ühtlase vanuselise jaotuse poole
- Maksusüsteem peaks soodustama metsamajandamist metsa süsinikuvaru [**sidumise**] mõttes kui mõjuanalüüs kinnitab selle efektiivsust/*nurksulgudes erimeelsus/*
- Süsinikku talletatakse puittoodetes ja –ehitistes eelistades pikema elukaarega hooneid ning arvestades hoonete energiaklassi määramisel hoone terve elukaare süsiniku jalajälge. Riigisektor on eeskujuks puidust ehitusmaterjali kasutamisel eelistades ehitistes puitmaterjali (näiteks läbi riigihangete, kus CO₂ jalajälje hindamiseks töötatakse riiklikult välja ja kasutatakse CO₂ kalkulaatorit).
- **Metsades ja puittoodetes talletatud süsiniku koguhulga suurendamiseks turbamuldadel asuvate metsade lageraiete piiramine** /*erimeelsus selles, et ei ole kindlat tõestust, et lageraie pindala vähendamine vähendab süsinikku emissiooni/*
- Metsade süsiniku sidumisvõimet säilitatakse ja suurendatakse läbi metsamaa pindala säilitamise või suurendamise nt vanade kaevandusalade metsastamine.
- Metsade süsiniku sidumisvõimet säilitatakse ja suurendatakse läbi raiestsenaariumite planeerimise (kombineeritult muude meetmetega).
- Metsade süsiniku sidumisvõimet säilitatakse ja suurendatakse tehakse uuringuid et selgitada välja sobilikud majandamise võtted (sh metsaselektioon, väetamine) ja puuliigid (lühikese raieringiga, nt arukask, hübriidhaab, lepp) süsinikusidumise maksimeerimiseks mittemetsamaal asuvates istandikes võttes arvesse puittoodete elutsükli analüüsi.
- Metsade süsiniku sidumisvõimet säilitatakse ja suurendatakse kuivenduse vältimise toitainevaestel aladel.
- Metsade süsiniku sidumisvõimet säilitatakse ja suurendatakse läbi sobilike majandusvõtete, mis peaksid tagama tulekindluse.
- Metsade süsiniku sidumisvõimet säilitatakse ja suurendatakse kasutades lageraiete asemel võimalusel teisi raieid (püsimetsandus, valikraied).
- Ökoloogiline maksureform vajab mõjude analüüsi.
- Metsades ja puittoodetes talletatud süsiniku koguhulga suurendamiseks ei kasutata metsamajandusvõtteid, mis kahjustavad metsa süsiniku sidumise võimet ja kestvustoodete tegemise võimalusi.
- Metsades ja puittoodetes talletatud süsiniku koguhulga suurendamiseks vaadatakse üle ja vajadusel muudetakse aasta jooksul üle uuendusraiet lubavad kriteeriumid.
- Metsade süsiniku sidumisvõimet ja süsiniku talletamist puittoodetes suurendatakse läbi rangelt kaitstavate metsade pindalade vastavusse viimisega regiooni keskmisega.
- Mittevajalike piirangute vähendamine eesmärgiga tõsta süsiniku sidumist.
- Aktiivse metsanduse osakaalu tõstmine.
- Kliimaeesmärkidest johtuvalt metsakasutuslike piirangute leevendamine.
- Vähendada metsade kaitsmise kvantiteeti ja suurendada kvaliteeti.
- Teha rangelt kaitstavatele metsadele analüüs, ning need, mis ei oma suurt kaitsealust väärtust, nendelt piirangud eemaldada.

- Enne arengukava vastuvõtmist tuleks analüüsida, milline on metsa juurdekasv lähtuvalt kliima soojenemisest, õigetest majandusvõtetest ja istutusmaterjali paremast kvaliteedist ja asendusefektist.
- Teatud kasvukohatüüpides maaparanduse terviklike võtete kasutamine sh rakendades kliima ja keskkonnanäesmärkidega kooskõlas maaparandusabinõude kasutamist.
- Teadlikkuse tõstmine ja metsaühiselise süsteemi edasiarendamine ja toetuste jätkamine.
- Pikaajalise puidukasutuse ökoloogiliste eeliste teadlikkuse tõstmine ühiskonna ja otsustajate seas.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks tagatakse ressursi pikaajaline kättesaadavus.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks toetatakse uute tehnoloogiate kasutuselevõttu, sh majapidamises puidul põhineva küttesüsteemi asendamist.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks energiapuiduks tohib kasutada ainult puitu, millele ei ole alternatiivset kasutust (tööstusjäätgid, looduslikult väljalangevad puud).
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks energiapuitu kasvatatakse maadel, millele ei ole keskkonnamõju arvestades paremat kasutust ja mittemetsamaal puu- ja põõsaistandikena.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks metsakasvatusevõtetega vähendatakse energiapuidu hulka.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks puitu kasutatakse astmeliselt (koostootmispõhimõte, kaskaadkasutus).
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks puitu kasutatakse energeetikas võimalikult lokaalselt.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks puitu kasutatakse energeetikas võimalikult lokaalselt ja kõrge kasuteguriga.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks puidupõhiseid kütuseid kasutatakse rohkem, asendades fossiilseid kütuseid.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks toetatakse innovatsiooni ja arendustegevust.
- Metsade süsiniku sidumisvõimet ja säilitatakse ja suurendatakse suurendades metsade tootlikkust ((kiire) uuendamine, hooldusraied, maaparandus, väetamine) (põhjus, et intensiivse majandamise käigus suurenevad ka tulekahjud)
- Ettepanek rääkida süsiniku sidumise juures üksnes majandusmetsadest, jäädi erimeelsusele.
- Ettepanek siduda kaks teemat (metsade süsiniku sidumisvõime suurendamine ja süsiniku talletamine puittoodetes ja –ehitistes) ei leidnud üksmeelt.
- Maaeluministeeriumi jaoks on väheväärtuslike või ebamõistlikult majandatavate põllumaade, sööti jäänud rohumaade metsastamine problemaatiline.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks energiapuiduks tohib kasutada ainult puitu, millele ei ole alternatiivset kasutust (tööstusjäätgid, looduslikult väljalangevad puud) (põhjus erimeesuseks, et turg peaks reguleerima).
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks energiapuidu kasutamist või kasvatamist ei toetata riiklikult (toetuse abil puidu ahju ajamine).

- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks riiklike säästlikkuskriteeriumite väljatöötamine ja kehtestamine energeetikas kasutatavale puidule – ei jõutud arutada.
- Puitu kasutatakse energeetikas lähtuvalt MAK2030-s kokku lepitud printsiipidest, näiteks energiapuidu kasutamist või kasvatamist ei toetata riiklikult.

6., 7. ja 8. probleemrühm

Metsa tootlike funktsioonide säilitamine: *metsauuendamisele ja sellega kaasnevatele metsakasvatustele tegevustele ei pöörata erametsades piisavat tähelepanu, mistõttu väheneb metsade puiduline väärtus ja hüviste pakkumise võime*

Metsade tervisliku seisundi ja elujõulisuse säilitamine: *metsaökosüsteemide tervisliku seisundi tagamiseks vajame praegusest tõhusamat seiret*

Metsanduse infrastruktuur: *metsanduse infrastruktuur vajab keskkonnanõuetega kooskõlas olevat korrastamist*

- Erametsade puuliigilise koosseisu parandamise suunamine pikas perspektiivis läbi erametsaomanike teadlikkuse suurendamise erinevatest metsa majandamisvõtetest.
- Erametsade puuliigilise koosseisu parandamise suunamine pikas perspektiivis läbi metsa uuendamise ja hooldamise võimalustest ja kohustustest teavitamise suurendamise läbi nõustamissüsteemi ning uuendamiskohustuse täitmise järelevalve.
- Erametsade puuliigilise koosseisu parandamise suunamine pikas perspektiivis läbi uuendamiseks sobivate [kohalike] puuliikide uurimise. /nurksulgudes erimeelsus, kuna kliimamuutuste vaates võib olla vajalik ka võõrliikide uurimine/
- Erametsade puuliigilise koosseisu parandamise suunamine pikas perspektiivis läbi erametsaomanike metsakasvatustele tööde motiveerimise ja toetamise.
- Kvaliteetse kultiveerimismaterjali sh seemnevaru tagamiseks kohalike metsataimede tootmise edendamine sobilike meetmete abil.
- Kvaliteetse kultiveerimismaterjali sh seemnevaru tagamiseks Eestile piisavas mahus seemla seemnevaru loomine ja hoidmine (sh seemlate õigeaegne uuendamine ja rajamine) ja mitmekesistamine.
- Kvaliteetse kultiveerimismaterjali sh seemnevaru tagamiseks vajalike uuringute tegemine päritolupiirkondade laiendamise võimaluste välja selgitamiseks.
- Kvaliteetse kultiveerimismaterjali sh seemnevaru tagamiseks metsataimede kvaliteediuuringu tegemine.
- Kvaliteetse kultiveerimismaterjali sh seemnevaru tagamiseks toodab RMK taimi riigimetsa tarbeks ja erasektor toodab erametsa jaoks.
- Erinevate metsakahjustajate leviku ennetamiseks järelevalve- ja seiresüsteemi arendamine läbi prognoosimise võimekuse tõstmise koos teavitussüsteemiga.
- Erinevate metsakahjustajate leviku ennetamiseks järelevalve- ja seiresüsteemi arendamine läbi
- parema seire korraldamise ja innovaatiliste meetodite juurutamise.
- Kahjustuste ennetamine läbi teadustöö edendamise, sh invasiivsete ohtlike liikide (uuringud, katsealade rajamine) osas.
- Patogeenide leviku takistamiseks metsa majandamisvõtete mitmekesistamine.
- Patogeenide leviku takistamiseks soodustada metsa majandamisel metsakaitselistel eesmärkidel looduslike tõrjevahendite kasutamist.
- Patogeenide leviku takistamiseks metsaomanike teavitamine sobivatest metsa majandamisvõtetest.

- Teede seisundi parandamiseks (sh nii metsa majandamiseks, kohalike elanike läbipääsuks, tuleohutuse tagamiseks) koostöö edendamine omanike, kohaliku omavalitsusega (läbi parema planeerimise, infotehnoloogiliste lahenduste kasutamise ning infrastruktuuri arendamise ja parendamise).
- Teede seisundi parandamiseks (sh nii metsa majandamiseks, kohalike elanike läbipääsuks, tuleohutuse tagamiseks) metsaomanike koostöö edendamine läbi ühistulise tegevuse (nt soodustada koostööd metsaühistute, erinevate metsaomanike vahel)
- Teede seisundi parandamiseks (sh nii metsa majandamiseks, kohalike elanike läbipääsuks, tuleohutuse tagamiseks) toetusmehhanismi tõhustamine erametsades paiknevate teede korrastamiseks arvestades erinevaid funktsioone metsas
- Metsa kuivendamisel arvestatakse erinevaid aspekte, sh olemasolevate kraavide rekonstrueerimisel [**märgade metsade**] ja sookoosluste, kaldakoosluste ja vee-elustiku vajadustega */nurksulgudes erimeelsus märgade metsade definitsiooni osas/*
- Metsa kuivendamisel arvestatakse erinevaid aspekte, sh suurendatakse teadlikkust nii keskkonnamõju osas kui ka kuivendussüsteemide majandusliku mõju kohta.
- Metsa kuivendamisel arvestatakse erinevaid aspekte, sh uurida metsateede majanduslikku tasuvust.
- **Patogeenide leviku takistamiseks kohaliku päritoluga kultiveerimismaterjali kasutamine** */erimeelsus selles, kas peaks olema geneetiliselt mitmekesine, geneetiliselt sobiv või muu määratlus/*
- **Metsa kuivendamisel arvestatakse erinevaid aspekte, sh piiratakse või keelatakse [uute] kuivendussüsteemide rajamist ja rekonstrueerimist [vastavalt kaitstavate loodusobjektide kaitse-eesmärkidele]** */erimeelsus uute kuivendussüsteemide rajamise osas ja kogu ettepaneku juures/*
- **Maaparanduse arengu suunamine läbi toetuse efektiivse kasutamise (ühistulise tegevuse arendamine)** */erimeelsus, et ühistuline tegevus ei taga efektiivsust, maaparandust ei pea toetama/*
- Erametsade puuliigilise koosseisu parandamise suunamine pikas perspektiivis tõsta männikute raievanust
- Erametsade puuliigilise koosseisu parandamise suunamiseks propageerida okaspuudega erametsade uuendamist
- Kaotada raievanused
- Kvaliteetse kultiveerimismaterjali sh seemnevaru tagamiseks RMK toodab taimi riigimetsa tarbeks ja erasektor toodab erametsa jaoks
- Kvaliteetse kultiveerimismaterjali sh seemnevaru tagamiseks järglaskatsete rajamine
- Erinevate metsakahjustajate leviku ennetamiseks järelevalve- ja seiresüsteemi arendamine läbi asutustevahelise koostöö
- Erinevate metsakahjustajate leviku ennetamiseks seiresüsteemi arendamine läbi sekkumismeetmete väljatöötamise, sh kaitsealadel
- Metsa patogeenide ja putukkahjurite ning ulukite leviku takistamiseks erinevate metsa majandamisvõtete kasutamine: asjakohane jahikorraldus ja asjakohaste meetmetega ulukikahjustuste ennetamiseks
- Tõhustada jahindusorganisatsioonide ja maaomanike vahelist koostööd ja infovahetust ulukikahjustuste vähendamiseks.
- Sünteetiliste pestitsiidide kasutamine metsas ei ole jätkuvalt lubatud, välja arvatud metsamajandamise eeskirjas sätestatud juhtudel ning looduskaitse eesmärgi saavutamiseks vajalikel töödel.
- Metsa kuivendamisel arvestatakse erinevaid aspekte, sh tehakse uuringuid arvestades puittoodete elutsükli analüüsiga (nt liigniiskete muldade kuivendamise mõju koos metsa

süsinikusidumise suurenemisega, uuring looduslike metsaajade taastamispotentsiaali kohta).

- Metsa kuivendamisel arvestatakse erinevaid aspekte, sh välditakse ulatuslikku pinnaveetaseme langetamist.
- Metsa kuivendamisel arvestatakse erinevaid aspekte, sh piirnevate maade veevajadust.
- Metsa kuivendamisel arvestatakse erinevaid aspekte, sh metsakuivenduse ja -teede rajamise ja rekonstrueerimise majanduslikku otstarbekust.
- Metsa kuivendamine: Terviklik keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kooskõlas maaparanduse süsteemide ehitamine ja korrastamine arvestades metsa kasvukohatüüpe.
- Maaparanduse arengu suunamine läbi maaparanduse reguleerimise ja planeerimise olenemata omandist (metsamajanduslikud teed, kuivendus on riiklikult ja terviklikult korraldatud ning rahastatud, tuletõrje veevõtukohtade terviklik planeeritud
- Tõhustada metsamaterjali transporti läbi autoveo täismassi suurendamise.
- Erametsade puuliigilise koosseisu parandamise suunamiseks tõsta männikute raievanust. /Erimeelsus: vajab täiendavat analüüsimist. Erametsaomaniku otsustada, millal raiet teostada./
- Uusi kuivendussüsteeme ei rajata seni kuivendamata märgadesse metsadesse.
- Maaparanduse arengu suunamine läbi toetuse efektiivse kasutamise (suunatakse paremini keskkonnakaitse eesmärkidega kooskõlas oleva taristu investeeringute elluviimist, senise praktika jätkamine, toetuste suurendamine, metsaühistute arendamine)

9. probleemrühm

Elurikkuse ja metsamajanduse seosed: Ülevaade elurikkuse olukorrast ja metsamajanduse mõjust (sh pinnase kahjustamine) sellele on ebapiisav, metsanduses on tarvis kasutada elurikkuse säilimist toetavaid majandamisvõtteid

- Olemasolevat seiresüsteemi täiendatakse eesmärgiga omada metsa elurikkuse seisundi kohta igakülgset ja ajakohast ülevaadet.
- Metsade elurikkuse säilitamiseks uurida säilikpuude ja surnud puudu jätmise praktikaid.
- Metsade elurikkuse säilitamiseks kasutada elurikkust säilitavaid metsa majandamise võtteid.
- Metsaomanike teavitamine metsamajandamise mõjust linnustikule, sh läbi teabematerjali koostamise.
- Võtta kasutusele metsa majandamise [proportsionaalsed] võtted linnustiku arvukuse vähenemise peatamiseks. /erimeelsus selles, kas seada proportsionaalselt või mitte/
- Metsade elurikkuse säilitamiseks liikuda metsa majandades metsade struktuuri ühtlasema vanuselise jaotumise suunas/erimeelsus, sest ei taga metsade elurikkust, kui raieringid on liiga lühikesed ja kuna erinevate osapoolte jaoks ei ole selge ühtlase vanuselise jaotumise mõiste/
- Metsade elurikkuse säilitamiseks seada asjakohaseid piiranguid arvestades kõikide mõjudega ja põhinedes teadusel
- Metsade elurikkuse säilitamiseks kasutada elurikkust säilitavaid metsa majandamise võtteid /siiani on ühisosa/, sealhulgas vajadusel erisused era- ja riigimetsa osas. Näiteks: püsimetsanduse kasutamine, maaparandussüsteemine rekonstrueerimise praktika muutmine, riigimetsa pindala säilitamine. /erimeelsus kõiges peale ühisosa/

- Metsalindude arvukuse vähenemise põhjused välja selgitada sh metsade majandamise mõju ja lähtuvalt olemasolevate uuringute tulemustest rakendada meetmeid.
- Näited ühisosa (Võtta kasutusele metsa majandamise [proportsionaalsed] võtted linnustiku arvukuse vähenemise peatamiseks) juurde - näiteks: teostada heterogeenset hooldusraiet, loobuda teatud kohtades hooldusraiest, muuta säilikpuude jätmise praktikaid, jätta surnud puitu, jätta põõsaid, kasutada püsimeetsandust, raierahu */erimeelsus selles, et ei tea, kas need avaldavad mõju/*
- Metsa elurikkuse andmestiku ja selle kättesaadavuse parandamiseks tervikliku ja kasutajasõbraliku ruumiandmetega seotud loodusväärtuste-infosüsteemi arendamine, mille andmed on võimalikult suurel määral igapäevase kättesaadavad. /otsustati võimalusel ühendada pühapaikade punkti juures arutatud punktiga. Sisuliselt seda küsimust arutati „Metsa kui elukeskkond ja püramüütkultuur“ all ja leiti teistsugune sõnastus. Samas võib seal seda küsimust käsitleda kitsamalt kui siin. Kajasatakse kui lõpuni arutamata punkti – puudub konsensus või erimeelsus/
- Püsimeetsanduse propageerimisel metsade elurikkuse säilitamiseks lähtuda teadusuuringutest.
- Metsade elurikkuse säilitamiseks uurida väärislehtpuude kaitsevajadusi/suunata metsa majandamisvõtetega väärislehtpuude osakaalu suurenemist läbi teadlikkuse suurendamise.
- Metsade elurikkuse säilitamiseks omanike teadlikkuse tõstmine.
- Metsade elurikkuse säilitamiseks kaitstavatel aladel ainult püsimeetsandust kasutada/keelata uuendusraied.
- Metsade elurikkuse säilitamiseks diferentseerida raievanused lähtuvalt kaitsestaatuselt ja metsa põlisusest.
- Metsade elurikkuse säilitamiseks muuta säilikpuude ja surnud puidu jätmiseks regulatsioone (täpsemad põhimõtted säilikpuude jaoks, säilikpuude hulga suurendamine, väärislehtpuude jätmine säilikpuudena, surnud puidu varu jätmine, **[minimaalselt 25% metsaalast jätta raiumata]**) */nurksulgudes erimeelsus/*
- Metsade elurikkuse säilitamiseks lihtsustada keskkonnainspektsioonil säilikpuude hulga kontrollimist.
- Looduslike häiringualade elustiku kaitse tagamiseks otsustada juhtumipõhiselt, arvestades looduskaitse vajadusi, kas ala jätta looduslikule arengule **[kaitstavatel aladel]** */nurksulgudes erimeelsus/*
- Teavitada omanikke lehtpuude ja põõsaste säilitamisest raieala servakoosluses mesilaste heaoluks.
- Rakendada meetmeid šaakali ja kähriku arvukuse vähendamiseks.
- Analüüsida marutõve vaktsiini kasutamise ulatust ja mõju.
- Rakendada šaakali kahju hüvitamist.
- Kaitsealuste metsade majandamise regulatsioon viia metsaseadusest looduskaitseadusesse.
- Metsa elurikkuse seire parandamiseks ettevaatusprintsipi õiguslik sisustamine andmete puudumise olukorras. */erimeelsus selles, kuidas ettevaatusprintsipi täpsemalt rakendada/*
- Metsade elurikkuse säilitamisel on oluline, et majanduslik kahju kompenseeritaks.
- Metsade elurikkuse säilitamisel majandusliku kahju saab kompenseerida lähtuvalt piirangu kehtestaja võimekusest.
- Metsade elurikkuse säilitamiseks vähendada raiemahtu (4 miljonit tihumeetrit aastas).
- Metsade elurikkuse säilitamiseks kasutada riigimetsas elurikkust säilitavaid metsa majandamisvõtteid (üleminek püsimeetsandusele, kõiki huve arvestav majandamine,

- loodusväärtuste inventeerimine, maaparandussüsteemine rekonstrueerimise praktika muutmine, RMK juhtimise muutmine, riigimetsa pindala säilitamine)
- Metsade elurikkuse säilitamiseks kaitstavatel aladel ainult püsimetsandust kasutada/keelata uuendusraied.
 - Metsade elurikkuse säilitamiseks tõsta raievanuseid puuliigist ja kaitstaval alal paiknemisest lähtuvalt.
 - Metsade elurikkuse säilitamiseks muuta säilikpuude ja surnud puidu jätmiseks regulatsioone (täpsemad põhimõtted säilikpuude jaoks, säilikpuude hulga suurendamine, väärislehtpuude jätmine säilikpuudena, surnud puidu varu jätmine, minimaalselt 25% metsaalast jätta raiumata)
 - Metsade elurikkuse säilitamiseks keelatakse kaitsealadel uuendusraied.
 - Metsade elurikkuse säilitamiseks raiemahu vähendamine.
 - Metsade elurikkuse säilitamiseks muuta säilikpuude ja surnud puidu jätmiseks regulatsioone (täpsemad põhimõtted säilikpuude jaoks, säilikpuude hulga suurendamine, väärislehtpuude jätmine säilikpuudena, surnud puidu varu jätmine, minimaalselt 25% metsaalast jätta raiumata)
 - Metsalindude arvukuse vähenemise peatamiseks võtta kasutusele metsa majandamise võtted linnustiku suurendamiseks (teostada heterogeenset hooldusraiet, loobuda teatud kohtades hooldusraiest, muuta säilikpuude jätmise praktikaid, jätta rohkem surnud puitu, jätta põõsaid, kasutada püsimetsandust, kevad-suvisel ajal mitte kasutada).
 - Metsalindude arvukuse vähenemise peatamiseks jätkata kohustusliku raierahuga riigimetsas, erametsas soovituslik */erimeelsuse põhjus riigimetsas ei ole ka vaja igal pool, raierahu tuleks hinnata kvalitatiivselt/*
 - Metsalindude arvukuse vähenemise peatamiseks kehtestada üleriigiline kevad-suvine raierahu (15. aprill – 15. juuli; 15. märts – 15. juuli; kaitsealadele 15. märts – 31. august) */erimeelsuse põhjus kuupäevad/*
 - Metsalindude arvukuse vähenemise peatamiseks kehtestada üleriigiline kevad-suvine raierahu.

10. probleemrühm

Metsamajanduse ruumiline kavandamine: metsamajanduse kavandamisel tuleb senisest enam arvestada loodusväärtustega. Elurikkuse ja elupaikade säilimiseks on vaja raieid ruumiliselt planeerida

- Metsamaastike sisese ja vahelise sidususe parandamiseks suurendada metsaomanike teadlikkust erinevate metsamajandamisvõtete kasutamisest.
- Metsamaastike sisese ja vahelise sidususe parandamiseks metsamaastike planeerimise sisu ja eesmärgi välja selgitamine ning vajadusel planeerimise põhimõtete välja töötamine.
- Väärtuslike metsaalade säilitamiseks inventeerida kiiresti ja/või võimalikult kuluefektiivselt kõik vääriselupaigad riigi- ja erametsas.
- Rohevõrgustiku planeerimise ja toimimise parandamiseks tutvustatakse laiapõhjaliselt rohevõrgustiku sisu.
- Määratakse rohevõrgustiku mittefunktsionaalsed piirkonnad ja parandatakse nende kvaliteeti
- Metsamaastike sisese ja vahelise sidususe parandamiseks koostada riigimetsale [ülepinnaalne planeering/metsamajandamise kava], arvestada raiete maastikulise

paiknemisega, kaaludes kõiki erinevaid mõjusid /käsitleda nii nagu esimeses aruteluringis vt. probleemrühm nr 4/

- Väärtuslike metsaalade säilitamiseks inventeerida kiiresti ja/või võimalikult kuluefektiivselt kõik vääriselupaigad riigi- ja erametsas, /siiani ühisosa, edasi erimeelsus/ tõhustatakse vääriselupaikade kaitsemeetmeid erametsades ning kompenseeritakse kohele omanikule saamata jääv tulu /erimeelsus tõhustamise eesmärgis, st kuidas tõhustatakse, ning kompenseerimises – kompenseeritakse vastavalt piirangute seadja võimekusele/
- Rohevõrgustiku planeerimise ja toimimise parandamiseks lähtutakse ökoloogilisest tervikvaatest arvestades tuumalasid ja nende sidusust. /erimeelsus: olemasolevat meetodikat ei ole vaja üle korrata arengukavas/
- Metsamaastike sisese ja vahelise sidususe parandamiseks suurendada ühiskonna teadlikkust erinevate metsa majandamisvõtete ühiskondlikust kasust ja otstarbest.
- Metsamaastike sisese ja vahelise sidususe parandamiseks lähtutakse ruumilisel planeerimisel printsiibist, et piirangud tuleks kohele kompenseerida.
- Metsamaastike sisese ja vahelise sidususe parandamiseks metsa uuenemise kriteeriumite üle vaatamine.
- Kaitstavatel aladel metsa majandamise suunamiseks kaitse-eeskirja seletuskirjas tuua välja kaitse piirangute majanduslik mõju rahalises väärtuses ja omanikule kompenseeritav summa.
- Kaitstavatel aladel metsa majandamise suunamiseks kaitsealade piirangute menetlemine tähtajaliseks (lõplik otsus 24 kuu jooksul). Sellel perioodil saamata jäänud tulu tuleb kompenseerida.
- Kaitstavatel aladel metsa majandamise suunamiseks täpsustada ja selgitada piiranguvööndi rolli.
- Kaitstavatel aladel metsa majandamise suunamiseks täpsustada ja uuendada piiranguvööndite kaitse-eeskirju.
- Väärtuslike metsaalade säilitamiseks vanade loodusmetsade mõiste täpsustamine.
- Rohevõrgustiku planeerimise ja toimimise parandamiseks suurendada KOV metsandusalast kompetentsi rohealde planeerimiseks.
- Rohevõrgustiku planeerimise ja toimimise parandamiseks täpsustatakse rohevõrgustiku eesmärgid ja piirangute seadmise võimalusi, tuakse sisse linnametsade (linn kui asula mitte kohalik omavalitsus) ja puhkemetsade mõiste planeerimisseadusesse
- Rohevõrgustiku planeerimise ja toimimise parandamiseks täpsustatakse piiranguid rohevõrgustiku alal (raadamise keelamine/kompensatsioonialade nõue, raietulu maksustamise erisus, kohustuslik metsa majandamiskava suurmaaomanikele).
- Rohevõrgustiku planeerimise ja toimimise parandamiseks avaldatakse terviklik info riiklikes registrites.
- Nõmmemetsade kaitsevajaduse täpsustamine ja vajadusel tegevuskava koostamine.
- Pool-looduslike alade taastamise ja kaitsega jätkamine - lisaks raiesmike looduslikule uuenemisele jätkamine.
- Kaitstavatel aladel metsa majandamise suunamiseks seada range kaitse all olevatele aladele mahuline ülempiir (nt 230 tuhat ha metsamaast), et tagada kaitsealade kvalitatiivne valim. Olemasolevatel kaitsealadel teha kaitseväärtuste ja kaitsepiirangute kvalitatiivne inventeerimine.
- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks täpsustada ja selgitada piiranguvööndi rolli /erimeelsus – pidevalt kaitse-eeskirjade juures tehakse, sõnastus ebaselge/

- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks täpsustada ja uuendada piiranguvööndite kaitse-eeskirju/*erimeelsus* – niikuinii uuendatakse ja täpsustatakse!
- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks keelata piiranguvööndis Natura elupaigatüüpidesse kuuluvate metsade, vääriselupaikade ja vanade loodusemetsade raie/*erimeelsus*: täna on rangelt kaitstavate ja kaitstavate alade osakaal juba suur, viia proportsionaalseks naaberriikidega. Ei ole nõus ühtegi hektarit veel range kaitse alla võtma./
- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks vähendada piiranguvööndites lubatud lageraiete pindala
- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks läbi viia ökoloogiline maksureform piiranguvööndites /*erimeelsus*: ökoloogiline maksureform vajab selgitust!
- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks parem järelevalve piiranguvööndite raiete üle/*erimeelsus*: ei ole inspektoreid juurde vaja!
- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks keelata piiranguvööndis Natura elupaigatüüpidesse kuuluvate metsade, vääriselupaikade ja vanade loodusemetsade raie.
- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks vähendada piiranguvööndites lubatud lageraiete pindala.
- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks viia läbi ökoloogiline maksureform piiranguvööndites.
- Piiranguvööndites keelatakse uuendusraied. /*erimeelsus*: täna on rangelt kaitstavate ja kaitstavate alade osakaal juba suur, viia proportsionaalseks naaberriikidega. Ei ole nõus ühtegi hektarit veel range kaitse alla võtma./
- Vääriselupaikade regulatsioon viia looduskaitse regulatsiooni alla.
- Taastada seaduses hoiu-, kaitse- ja tulundusmetsa mõisted ja konkretiseerida metsamajandamise ulatus kaitsemetsades

11. probleemrühm

Raiemaht ja ökoloogilised väärtused: viimastel aastatel kasvanud raiemaht ja lageraiete pindala võivad tulevikus ohustada metsade ökoloogilisi väärtusi

- Metsaressursi kasutuse reguleerimiseks raiemaht lepitakse kokku tuginedes arvutustele, kaasates väliseksperthe arvestades sh kliimamuutustega kohanemise ja leevendamise vajadusi, kaasnevaid keskkonna ja sotsiaalmajanduslikke mõjusid ja olemasolevat metsade vanuselist jaotust.
- Metsaressursi kasutuse reguleerimiseks kirjeldatakse ökoloogilised sihttasemed aastateks 2030 ja 2100/uuritakse elurikkuse säilimiseks vajalikku metsade vanuselist jaotust, kaitsealade olemist (sh piiranguvööndeid) ja rohevõrgustiku toimimist - neist lähtuvalt/modelleerimisest lähtuvalt planeeritakse metsade majandamist.
- Metsaressursi kasutuse reguleerimiseks tehakse raiemahtude suunamise ja vajadusel piiramise mehhanismi jaoks õiguslik ja majanduslik analüüs, mille tulemusel töötatakse välja meetmed hiljemalt 2022.
- Metsaressursi kasutuse reguleerimiseks lepitakse raiemahud kokku: arvestatakse jooksvalt perioodi keskmise sihttasemena, lähtuvalt metsade olemist, arvestades kliimaeesmärkidega.

- Metsaressursi kasutuse reguleerimiseks lepatakse raiemaht kokku kliimaeesmärkide saavutamisest lähtuvalt.
- Metsaressursi kasutuse reguleerimiseks võetakse arvesse metsa majandamise isetasuvust ehk selle kaudu tagatakse ka erinevate mittepuiduliste hüvede (sh looduskaitse, rekreatsioon) jätkusuutlik pakkumine
- Raietel suurema elurikkuse säilitamiseks lageraie alternatiivide (turberaied, valikraie, püsimetsandus, täpismetsandus) kasutamise uurimine, sh majanduslik ja ökoloogiline analüüs.
- Raietel suurema elurikkuse säilitamiseks lageraie alternatiivide kasutamise edendamine ja rakendamine senisest suuremas mahus (koolitused, lageraie kasutamise piirangud teatud aladel, uuendusraie langi suurused ja kriteeriumid) sh piiranguvööndites, väikeomanike kinnistutel.
- Raietel suurema elurikkuse säilitamiseks kasutatakse elurikkust toetavaid metsa majandamisvõtteid (segakultuurid, elustiku säilimist toetavate elementide, sh raiejäätmete jätmine langile, loodusliku ja liigirikkama uuendamise soodustamine).
- Raietel suurema elurikkuse säilitamiseks ja kahjustuste vältimiseks eelistatakse/toetatakse kergemate metsamasinate kasutamist ja vähendatakse metsamasinate erisurvet.
- Raietel suurema elurikkuse säilitamiseks tõsta kergemate metsamasinate kasutamise alast teadlikkust.
- Raietel suurema elurikkuse säilitamiseks metsamajandamise hea tava laiemaks kasutamiseks teadlikkuse suurendamine.
- Ökoloogiliste väärtuste kaitseks raiemahu operatiivse piiramise kasutuselevõtuks tõhustatakse seiresüsteemi raiemahu ja selle elustikule mõju kiiremaks hindamiseks, sh reaalajas seire.
- Pikaajaline (10 aastat) optimaalne raiemahu vahemik jääb lähtuvalt metsade vanuselisest ja liigilisest koosseisust praegu kehtiva arengukavaga samasse vahemikku (raiemahu hulka ei arvestata puidu- ja biomassi varumist kaitsevöönditest nt elektriliinide alune maa, kraavi kaldad, puuistandikud, energiavõsa).
- Metsade efektiivse majandamise tagamiseks täiendavaid piiranguid ei kehtestata.
- Ökoloogiliste väärtuste kaitseks raiemahu operatiivse piiramise järele puudub vajadus.
- Metsastatistika muudetakse täpsemaks ja kiiremaks, nt kasutatakse täiendavaid võimalusi andmete kogumiseks.
- Tööstusele toorme tagamine saavutatakse läbi puidukasutuse, mis arvestab metsade olemit ja võimaldab saada parima kvaliteediga tooret.
- Metsanduse arengukava peaks looma raamistiku metsandusele stabiilse töökeskkonna loomiseks arengukava perioodiks.
- Metsaressursi kasutuse reguleerimiseks vähendatakse riigimetsas raiemahtu 1 miljoni tihumeetrini aastas. /Erimeelsus: puudub põhjendus sellise piirangu seadmiseks, lisaks peab arvestama mõjuga tööhõivele/
- Metsaressursi kasutuse reguleerimiseks muudetakse metsa majandamise praktikaid (sh vähendatakse uuendusraie pindala ja muudetakse kriteeriume, tõstetakse raievanust) /Erimeelsus: raiemahud vähenevad nagunii pole vaja seada lisatingimus/
- Ökoloogiliste väärtuste kaitseks raiemahu operatiivse piiramise kasutuselevõtuks töötatakse välja indikaatorid, mida kasutatakse erakorralise lühiajalise raiepiirangu seadmiseks /Erimeelsus: arvestama peab ka teisi aspekte/

12. probleemrühm

Metsandus majanduses ja tööhõives: metsanduse rolli majanduses ja tööhõives ei teadvustata piisavalt

- Metsasektori maine tõstmiseks ühiskonna teadlikkuse suurendamine (sh läbi metsandusalase hariduse) metsanduse ja metsatööstuse pakutavatest hüvedest.
- Metsasektori maine tõstmiseks muuta metsatööstus keskkonnasäästlikumaks.
- Metsasektori maine tõstmiseks läbi teaduse ja tööstuse koostöö suurendada puiduliste ja mitte-puiduliste saaduste lisandväärtust ja kasutada puitu erinevatel viisidel.
- Metsamajanduse pikaajalise visiooni loomiseks ja investeerimiskeskonna selguse tagamiseks ja kindluse suurendamiseks muudetakse looduskaitse planeerimine paindlikumaks ja tõhusamaks (piirangute planeerimine lähtuvalt kvaliteedist, mitte kvantiteedist).
- Metsamajanduse pikaajalise visiooni loomiseks ja investeerimiskeskonna selguse tagamiseks ja kindluse suurendamiseks lepatakse kokku metsanduse arengusuunad pikemalt kui 10 aastaks.
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks edendatakse ja toetatakse valdkonna teadus- ja arendustegevust, sh puiduliste ja mittepuiduliste metsasaaduste ja -teenuste innovaatilist kasutamist, suurendatakse kompetentsi ja teadlikkust (erinevad puidukasutusviisid, paberi- ja puitmassi tootmine, biotehnoloogiad, puitmaterjalid, biorafineerimistehnoloogiad, biomaterjalid, biokemikaalid, bioplastik, saetööstus jm).
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks luuakse võimalused puiduressursi, sh madalakvaliteedilise ja ümarpuidu, kohapealseks väärindamiseks ja mitmekülgseks kasutamiseks.
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks suurendatakse puidu kvaliteeti metsas läbi kohaste metsa majandamisvõtete ja tehnoloogiate.
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks edendatakse sektoris ressursitõhusust.
- Metsade kasutusega seotud tööhõive hoidmiseks ja võimalusel suurendamiseks maapiirkondades hinnatakse metsa puidulise ja mittepuidulise kasutuse (sh mesinduse) mõju ja potentsiaali maapiirkondade tööhõivele ning kavandatakse meetmed potentsiaali realiseerimiseks, sh luues täiendavaid tuluahelaid metsaomanikele.
- Metsamaterjali transporti muudetakse tõhusamaks, sh arvestades keskkonnasõbralikkuse, süsiniku jalajälje vähendamise ja majandusliku tasuvusega, läbi autoveo täismassi suurendamine tingimusel, et sellega ei kaasne täiendavat negatiivset koormust taristule.
- Metsamaterjali transporti muudetakse tõhusamaks, sh arvestades keskkonnasõbralikkuse, süsiniku jalajälje vähendamise ja majandusliku tasuvusega, läbi raudteetranspordi infrastruktuuri arendamise.
- (Tulundusmetsas) /*mõiste ei ole seadusega kehtestatud*/ metsaressursi tõhusamaks kasutamiseks ja metsade tootlikkuse suurendamiseks õigeaegne ja kvaliteetse (sh sobiva päritoluga) kultiveerimismaterjaliga metsa uuendamine.
- (Tulundusmetsas) /*mõiste ei ole seadusega kehtestatud*/ metsaressursi tõhusamaks kasutamiseks ja metsade tootlikkuse suurendamiseks uuendamiseks sobilike puuliikide kasutamine (kasvukohatüübist sõltuvalt, metsataimede parendus, ja [uute] majanduslikult perspektiivsete puuliikide uurimine jne)/*nurksulgudes erimeelsus, sest ei soovi võõrpuuliikidega uuendamist ja soovitakse ka olemasolevate puuliikide uurimist, samas kliimamuutuste eesmärkide täitmise aspektist võib olla vajalik ka võõrpuuliike uurida*/

- (Tulundusmetsas) /mõiste ei ole seadusega kehtestatud/ metsaressursi tõhusamaks kasutamiseks ja metsade tootlikkuse suurendamiseks hooldamine (segapuistute loomine).
- (Tulundusmetsas) /mõiste ei ole seadusega kehtestatud/ metsaressursi tõhusamaks kasutamiseks ja metsade tootlikkuse suurendamiseks metsa kasvatamise tehnoloogia arendamine.
- (Tulundusmetsas) /mõiste ei ole seadusega kehtestatud/ metsaressursi tõhusamaks kasutamiseks ja metsade tootlikkuse suurendamiseks uurida biomassi tuha kasutusvõimalusi.
- **Metsamajanduse pikaajalise visiooni loomiseks ja investeerimiskeskonna selguse tagamiseks ja kindluse suurendamiseks luuakse läbipaistev majandamise kitsenduste mehhanism, kaaludes võimalikke alternatiive/erimeelsus selles, et sõnastus ebaselge ja kõlab negatiivselt/**
- Metsamajanduse pikaajalise visiooni loomiseks ja investeerimiskindluse tagamiseks/suurendamiseks selgitatakse riigi ootus metsamajandussektorile, sh hinnatakse metsamajanduse mõju erinevates sektorites.
- Metsamajanduse pikaajalise visiooni loomiseks ja investeerimiskindluse tagamiseks/suurendamiseks täpsustatakse ühiskondlikku ootust metsade rolli osas koos pikaajalise visiooni loomisega (sh riigimetsaroll ja erinevate hüvede pakkumine)
- Metsamajanduse pikaajalise visiooni loomiseks ja investeerimiskindluse tagamiseks määratakse looduskaitse planeerimisel rangelt kaitstavate metsade osakaalu/pindala miinimum [ja maksimum]/erimeelsus maksimumi määramises/
- Metsamajanduse pikaajalise visiooni loomiseks ja investeerimiskindluse tagamiseks hinnatakse planeeritavate looduskaitseliste ja metsanduslike riigi tasandi otsuste mõju keskkonnale, kultuurile, majandusele ja sotsiaalsektorile, sh metsanduslikule haridusele ja tööhõivele (kooskõlastada esimese huvirühma kohtumise päeva sõnastusega).
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks innovatsiooni suurendamine RMKs sh suure lisandväärtusega tootjatele sobiva toorme pakkumine.
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks uurida MKMi kaasates, milline lisandväärtus on erinevatel metsakasutusviisidel (puidulisel ja mitte-puidulisel kasutamisel), sh nende viiside kooskasutusel.
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks käsitletakse lisandväärtust läbi Eesti kui öko- ja metsariigi kuvandi.
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks suurendatakse puidu kvaliteeti läbi metsamajanduslike võtete.
- Metsade kasutusega seotud tööhõive suurendamiseks/hoidmiseks maapiirkondades motiveeritakse metsakasvatustööde tegemist
- Metsamaterjali transporti muudetakse tõhusamaks, sh arvestades keskkonnasõbralikkuse, süsiniku jalajälje vähendamise ja majandusliku tasuvusega, läbi maanteeveo paindlikumaks muutmise (vastavalt ilmastikule).
- Metsamaterjali transporti muudetakse tõhusamaks, sh arvestades keskkonnasõbralikkuse, süsiniku jalajälje vähendamise ja majandusliku tasuvusega, läbi kütuseaktsiisi vabastuse metsas ning tööstusaladel töötavatele masinatele.
- Tulundusmetsas metsaressursi tõhusamaks kasutamiseks ja metsade tootlikkuse suurendamiseks, samuti puidu kvaliteedi tõstmiseks sobivate raievõtete kasutamine (õigeaegne uuendusraie, hooldusraied).
- Tulundusmetsas metsaressursi tõhusamaks kasutamiseks ja metsade tootlikkuse suurendamiseks metsataristute arendamine (teed ja kuivendusvõrk).
- Tulundusmetsas metsaressursi tõhusamaks kasutamiseks ja metsade tootlikkuse suurendamiseks erametsade majandamise edendamine (suurem otsustusõigus,

teadlikkuse tõstmine, toetused, metsaühistud, maksusüsteemi muutmine, enamate metsade majanduslikule kasutusele võtmine)

- Metsa majandamisel loodusturismiga arvestamiseks suurendada koostööd turismiettevõtete ja maaomanike vahel.
- Loodusturismi ja looduses liikumise mõju hindamine ja vajadusel meetmete välja töötamine.
- Loodusturismi ja looduses liikumise mõju vähendamiseks metsas liikujate teadlikkuse suurendamine.
- Kaitstavate metsade andmetest teadlikkuse suurendamine läbi kõigi riiklikult reguleeritud looduväärtuste kaitse kajastamise riiklikus statistikas.
- Kaitstavate metsade andmetest teadlikkuse suurendamine läbi pideva loodusväärtuste seire.
- Kaitstavate metsade andmetest teadlikkuse suurendamine läbi riigi ja metsa sertifitseerimisetevõtete koostöö.
- Metsamajanduse pikaajalise visiooni loomiseks ja investeerimiskindluse tagamiseks/suurendamiseks määratakse looduskaitse planeerimisel kaitstavate metsade, sh erinevate režiimidega, osakaal/pindala (hoitakse stabiilsena, stabiilsus tagab kvaliteedi).
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks koostatakse säästlikkuskriteeriumid energeetikas kasutatavale puidule/erimeelsus: võiks olla pigem hea tava või normatiivse aktina, samuti et see eristab energeetikas kasutatava puidu muust.
- Metsandussektori lisandväärtuse potentsiaali tõstmiseks koostatakse säästlikkuskriteeriumid energeetikas kasutatavale puidule.

13. probleemrühm

Metsandusteabe kogumine ja kasutamine: *metsandusteave ei kirjelda piisavalt kõiki jätkusuutliku metsanduse aspekte. Kogutud andmeid on tarvis senisest põhjalikumalt analüüsida ja tulemusi aktiivsemalt kommunikeerida. Otsuste tegemisel on tarvis tugineda teadmistele ja uuringute tulemustele*

- Metsadest, sh nende ökoloogilisest seisundist, ja puidubilansist parema ülevaate saamiseks täiendatakse ja kaasajastatakse metsainventeerimist (sh metsaregistris eraldisepõhine inventeerimisandmete uuendamine, metsateatiste tagasisidestamine, kaugseire arendamine) .
- Metsadest, sh nende ökoloogilisest seisundist, ja puidubilansist parema ülevaate saamiseks SMI täiendamine, SMI metoodika analüüsimine ja auditeerimine.
- Metsadest, sh nende ökoloogilisest seisundist, ja puidubilansist parema ülevaate saamiseks seiratakse ja inventeeritakse täiendavalt metsade ökoloogilist seisundit (sh indikaatorite süsteemi loomine, üleriigiline loodusväärtuste inventeerimine, praeguse metsainventeerimise süsteemi täiendamine elurikkuse seirega)
- Metsadest, sh nende ökoloogilisest seisundist, ja puidubilansist parema ülevaate saamiseks täpsustatakse riiklikku puidubilansi koostamise metoodikat, sh luuakse prognoosivõimekus.
- Metsadest, sh nende ökoloogilisest seisundist, ja puidubilansist parema ülevaate saamiseks parandada riigiasutuste koostööd metsandusega seotud andmete kogumisel, analüüsimisel ja kättesaadavaks tegemisel.

- Ühiskonna teadlikkuse ja metsanduse mõistmise suurendamine läbi mitmekesise informatsiooni kättesaadavaks tegemise (sh kasutades erinevaid infokanaleid, haridussüsteemi, uuringute koondamine, avaldamine ja populariseerimine, informatsiooni süstematiseerimine ja kokkuvõtete tegemine, käsiraamatud, õppefilmid), sh tuleohutuslase teabe jagamine.
- Metsanduse ning looduskaitsest piirangutest tulenevaid kulusid ja tulusid tuleb põhjalikult analüüsida, arvestades terviklikult ökosüsteemi teenuseid ja maakasutuse alternatiive.
- Kliimamuutustega kohanemiseks vajalikku metsapuude geneetilist mitmekesisust tuleb analüüsida ja säilitamiseks tegevused ellu viia.
- Uurida metsapuude kliimamuutustega kohanemise, sh paremini kohanevate puuliikide ja patogeenide leviku kohta.
- Võõrliikide sissetoomisel lähtuda päritolust ja ettevaatusprintsipiist.
- Uurida metsanduse ja põllumajanduse koostoimet ökoloogilisest aspektist.
- On vajalik põllumajanduse ja metsanduse andmete ühildamine (ristkasutus).
- Uurida võõrliikide, sh erinevate päritolude sissetoomise mõjusid tulenevalt keskkonna ja kliimamuutustest.

Viimases arutelus lisatud ettepanekud:

- Riigimetsa kui alusvara kasutava finantsinstrumendi loomise analüüs. */Täpsustus: Analüüsi eesmärk mh VEP-dega kaasneva kahju korvamine ja investeerimisinstrumendi loomine kodanikele ja pensionifondidele./*
- Tuleb analüüsida raievalu alampiiri, mis arvestab kriitiliselt sotsiaalmajanduslikku mõju.
- Looduskaitse instrumentide loomine häiringualade elustiku kaitseks, millele eelneb vajaduse analüüs
- Hoiualade kaitsekord üle vaadata ja vajadusel kehtestada asjakohased piirangud.
- Kliimaeesmärkide saavutamisele kaasaaitamiseks asendusefektist tulenev vajadus võimalikult suureks puidukasutuseks. Lahendus: maksimaalse võimaliku puiduressursi kasutusse võtmine.
- Piiranguvööndites ja hoiualadel haava raievanus 110 aastale, järjepideval metsamaal 90 aastale.
- Kuuse raievanuse tõstmine järjepideval metsamaal 90 aastale I-III boniteediga muldadel, samuti kaitsealade piiranguvööndites ja hoiualadel.
- Mäni raievanuse tõstmine 30 aasta võrra kõikides metsades, et vähendada praegust üleraiet, vanade metsade kadu ja metsade süsinikuvaru vähenemist. */erimeelsus, sest õigusliku analüüsi küsimus/*
- Järjepideval metsamaal (siin ja edaspidi: vähemalt 100 viimast aastat on olnud ajaloolistel kaartidel metsamaa) leiduvad vanad metsad (kriteeriumid vastavad Andersson, L. et al Metsa vääriselupaikade inventeerimise meetoodika 2000. a versiooni 4. lisale) tuleb jätta vähemalt järgmiseks 20 aastaks majandamisest välja. See aitab kompenseerida range kaitse all olevate metsade suhtelist madalat vanust, aitab leevendada probleemi, et uusi VEPe tänapäevase majandamise juures majandusmetsa enam ei teki, aitab pidurdada metsadega seotud ohustatud liikide arvu kasvu. Keskkonnaregistri andmetel leidub kõikidest Eesti kaitstavatest liikidest 32% ülalnimetatud kriteeriumitele vastavates metsades. */selgitus: ettevaatusprintsipi rakendamine/*
- Rangelt kaitstavate metsade osakaalu vastavusse viimine regiooni keskmisega majanduse konkurentsivõime tagamiseks.

- **Rahvusparkides ja loodusparkides keelata lageraie ja sellega sarnanevad raied.** (tuleks liita 7.mai arutelu punktiga – see aga käsitleb piiranguvööndeid. Selgitus ettepaneku esitajalt: Külastuse seisukohalt ei saa rahvusparke ja loodusparke käsitleda koos kõigi Eesti kaitsealade piiranguvöönditega. Kaitsealasad on Eestis palju, neil on erinevad suurused ja väga erinevad eesmärgid. Aga rahvusparkide ja loodusparkide üks olulisemaid funktsioone on külastus ja sellest lähtuvalt tuleb ka seal majandamist korraldada. Tõin ühe näitena välja Eesti konkurentsivõime rahvusvahelisel loodusega seotud turismi turul, mis saab kindlasti oluliselt kahjustatud kui rahvusparkides lageraideid teeme. Kuna püsimeetsanduse mõiste tekitab palju eriarvamusi, siis tõin selgelt välja, et mõtleme siin lageraiete ja nendega sarnanevate raiete keelustamist, mitte püsimeetsanduse rakendamist. Mina ei ole metsamees ja ei orienteeru kõigis metsandusalastes terminites, seepärast saigi ettepanek nii sõnastatud, kuigi hiljem kuulsin kommentaariks, et lageraied ja neile sarnanevad raietud on võimalik kokku võtta mõistesse uuendusraided.)

Arutamata jäänud lisatud ettepanekud:

- EKO ettepanek 8: Tamme, saare, pärna, vahtra, jalaka või künnapuu enamusega puistute lageraie keeld. (Originaalis: Laialehiste puudega (tamm, saar, pärn, vaher, jalakas, künnapuu) seotud elustiku kaitse. Olemasolevates puistutes, kus peapuuliigiks on tamm, saar, pärn, vaher, jalakas või künnapuu tuleb majandada lageraiele alternatiivsete võtetega kindlustades, et laialehised puud oleks olemas ja järelkasvus ning et esimeses rindes oleks neid pidevalt olemas vähemalt 30% täiuse juures. Samuti läbi viia vääriselupaikade inventuur, et leida muuhulgas üles taoliste metsadega seotud loodusväärtused. Raiete käigus ei tohi segapuistutes laialehiste puude osakaalu vähendada ja uuendusraiel säilitatakse need säilikpuudena).
- Puudub nn metsa kõrvalkasutuse tulude analüüs ja selle potentsiaalid sh. Looduskaitse tuludest (ökosüsteemi teenused) (ELTÜ Bert Rähni)
- EKO ettepanek 9: Suurendada säilikpuude hulka ja surnud puitu. (Originaalis: Säilikpuud ja surnud puit majandusmetsas. Säilikpuude metsade elurikkust toetava funktsiooni tagamiseks tuleb neid lageraielankidele jätta senisest tunduvalt enam. Samuti on vaja pöörata eritähelepanu surnud puidu struktuurile lageraiejärgselt: 1) suurendada säilikpuude mahtusid vähemalt 15%-ni kasvava metsa tagavarast. Alusuuringust välja toodud soovitusel: 2) eristada metsaseaduses surnud puidu ja säilikpuude jätmist nõudev regulatsioon ning nende koguseid eraldi reguleerida. 3) Metsaomanike harimine püstise surnud puidu jätmise teemal lageraielankidele ning säilikpuude parema valiku teemal – eritunnuste põhjal valimine ja gruppidega säilitamine tuulekindluse ja ökoloogilise funktsionaalsuse parandamiseks.)
- Täiuslikuma metsaandmestiku kogumise eesmärgil, mille alusel koostatakse metsastatistikat: taastada metsateatise esitamise kohustus metsa uuendamisel (sisaldab infot kasutatavatest taimedest!) EMTTL
- Kehtestada ja rakendada maksimaalne aastane raiemaht, mis võimaldab täita kliimapoliitika põhialused aastani 2050 eesmärki metsade süsinikuvaru säilimisest pikas perspektiivis, arvestades sotsiaal-majanduslikke mõjusid. /kohtumisel viidati, et on juba kajastatud. Sisuliselt aga ei ole. Kajastatud on vaid osa, et lähtutakse kliimaeesmärkidest./

Huvirühmade arutelude koondtulemustest on välja jäetud järgmised ettepanekud:

Probleemrühmas „Mets kui elukeskkond ja pärandkultuur“

- Analüüsitakse metsa elukeskkonnana käsitlemise kaebeõigust.

Põhjus: otsustati mitte arutada, kuna sisu jäi ebaselgeks. Kui ettepaneku esitaja Asko Lõhmus peab jätkuvalt oluliseks selle välja toomist, siis palume täiendada ning koos selgitusega uuesti esitada.

- Kaitsealuste metsade majandamise regulatsioon viia metsaseadusest looduskaitse seadusesse

Põhjus: selle probleemrühma all ei arutatud, aga arutati ja on kajastatud probleemrühma „Elurikkuse ja metsamajanduse seosed“ all.

Probleemrühmas „Metsandusteabe kogumine ja kasutamine“

- Metsanduse ning looduskaitsealustest piirangutest tulenevaid kulusid ja tulusid tuleb põhjalikult analüüsida, arvestades terviklikult ökosüsteemi teenuseid ja maakasutuse alternatiive. Kokku leppida õiglase piirangute hinnastamise meetod ja koheselt kompenseerida.

Põhjus: Kollane osa kustutatud, kuna seda on juba arutatud ja kajastatud probleemrühmas „Loodusväärtuste hoidmise finantsmehhanism“.

Arutelude viimases plokis lisatud ettepanekud:

- Intensiivistuv metsaraie (suured raiemahud ja raietegevus kaitsealadel) kahjustab Eesti loodusel põhineva turismi mainet ja ressursi.

Põhjus: tegemist ei ole lahenduse, vaid probleemi sõnastusega. Sisuliselt selle probleemi lahendusi arutati probleemrühmade „Metsanduse suunamine ja kaasaraikimine“ ja „Metsandus majanduses ja tööhõives“ juures

- Kaitstavatel aladel (piiranguvööndid) metsa majandamise suunamiseks täpsustada ja selgitada piiranguvööndi rolli ning täpsustada ning uuendada piiranguvööndite kaitseeskirju

Põhjus: Need ettepanekud on kirjeldatud probleemrühmas „Metsamajanduse ruumiline kavandamine“

- Biomassi kui taastuenergia allika roll metsanduses.

Põhjus: ettepaneku esitaja oli lahkunud ning sisu aruteluks ebaselge. Kui ettepaneku esitaja peab jätkuvalt oluliseks selle välja toomist, siis palume täiendada ning koos selgitusega uuesti esitada.

- Keskkonnahoidlik majanduskasv. Lahendus: aktiivne metsandus, puidu kohapealne väärindamine jne.

Põhjus: puidu kohapealne väärindamine käsitletud probleemrühmas „Metsandus majanduses ja tööhõives“. Kui ettepaneku esitaja peab jätkuvalt oluliseks selle välja toomist, siis palume täiendada ning koos selgitusega uuesti esitada.